Contributed by Patrick Van Pelt
vrijdag, 19 maart 2004 - Last Updated zaterdag, 26 mei 2007

Rond de jaarwisseling verbaasden nogal wat leden van de socialistische overheidsvakbond ACOD zich over het nieuwste nummer van hun maandblad Tribune. Op de voorpagina prijkte een paginagroot interview met een voor de meeste mensen totaal onbekend iemand. De titel van het interview maakte ook al niet veel duidelijk : "De adjunct-provinciaal secretaris komt er zeker". De vraag, die nog dikwijls zou terugkomen, luidde dan ook : ‘wat is hier aan de hand?'

Een indrukwekkende balans

Eind 2003 nam Frank Maerten, ten gevolge van zijn pensionering, afscheid als provinciale secretaris van de ACOD-Onderwijs-Antwerpen. In verscheidene artikels in Bevrijding (het blad van de ACOD-Onderwijs-Antwerpen) maakte hij de balans op, niet alleen van zijn periode als secretaris, maar van de syndicale werking in het onderwijs gedurende de laatste 16 jaar. Die balans is ronduit indrukwekkend. Ze toont overduidelijk aan dat de syndicale linkerzijde, wanneer zij consequent én vasthoudend is, wel degelijk kan zorgen voor resultaten. We spreken dan niet alleen over de overvloed aan vernieuwende pedagogische opvattingen die in deze periode het licht zagen. De syndicale werking was sinds reeds lang democratisch, met ruimte voor belangstellenden en dergelijke meer. In moeilijke periodes bleef Frank Maerten met zijn kameraden vasthouden aan de zeer democratische principes van ACOD-Onderwijs-Antwerpen, kreeg het strijdsyndicalisme alle ruimte én behield men een ruime blik op de wereld door het ondersteunen van internationale solidariteitsinitiatieven, wars van elk corporatisme. Frank Maerten drukte dan ook de hoop uit dat deze werking op dezelfde wijze zou kunnen voortgezet worden.

Afrekening

Dat Frank Maerten dit zo expliciet vermeldde, is niet toevallig. In het verleden trachtte met name de sociaal-democratie de vleugels van de syndicale linkerzijde in ACOD-Onderwijs-Antwerpen meermaals te kortwieken, gelukkig vruchteloos. De laatste jaren leken de scherpste kantjes van de wrevels vanuit SP.A-hoek weliswaar wat weggesleten, maar toch... Blijkbaar vond men ‘in bepaalde kringen’ dat het moment nu gekomen was om af te rekenen met "ex-provinciaal secretaris Frank Maerten en zijn kleinlinks gevolg". Nadat eind 2003 de voormalige adjunct-provinciaal secretaris Nadine Maréchal verkozen werd tot opvolgster van Frank Maerten, begon het ineens te rommelen. Van een externe audit van de vakbondsfinanciën werd gebruik gemaakt om Maerten’s reputatie (en die van ‘zijn’ bestuur) te bekladden -- overigens volkomen ten onrechte. En passant werd door de nationale vakbondsleiding de functionering van de provinciale vakbondsinstanties... opgeschort. Van die opschorting maakte Nadine Maréchal gebruik om prompt de twee administratieve medewerkers te ontslaan (één ervan had dertig jaar dienst !) in ruil voor de aanstelling van Stefan Vandevorst (tot dan tewerkgesteld bij de Socialistische Gemeenschappelijke Actie). Dat dit geen ondoordachte fratsen van een geïsoleerd individu waren, mag blijken uit de expliciete steun die Maréchal voor haar ‘operatie’ kreeg van de leiding van de overkoepelende Vlaamse Intergewestelijke van de ACOD. Het interview met Nadine Maréchal mét foto op de voorpagina van de Tribune onderstreepte dit nog eens.

Verontwaardiging

Vele militanten reageerden dan ook zéér verontwaardigd. Een petitie werd opgesteld waarmee de bijeenroeping van een algemene ledenvergadering van de groep Stedelijk Onderwijs werd geëist. Deze petitie kreeg binnen de kortste keren meer dan 1.000 handtekeningen bij elkaar. Ruimschoots voldoende om de algemene ledenvergadering statutair af te kunnen dwingen. Ondertussen gingen de vergaderingen van het bestuur (waarvan de werking zogezegd opgeschort was) gewoon door. Een eerste algemene ledenvergadering greep plaats met meer dan 150 aanwezigen en daar weerklonk luidkeels het protest tegen de aanpak van Maréchal en co. Hierdoor gealarmeerd werden alle betrokkenen geconvoceerd bij de leiding van de Vlaamse Intergewestelijke van de ACOD. Op die bijeenkomst werd toegegeven dat er eigenlijk geen probleem was met de audit van de

vakbondsfinanciën. De opschorting van de vakbondswerking werd er eveneens opgeheven. Maar... de reeds door Maréchal genomen beslissingen werden niet teruggeschroefd. Op een tweede succesvolle algemene ledenvergadering werd dit ‘compromis’ dan ook weggejouwd.

Scheurlijst

Op 18 maart kwam een congres van de ACOD-Onderwijs-Antwerpen bijeen waar o.a. een nieuw provinciaal Gewestelijk Uitgebreid Bestuur werd verkozen. Dat de sociaal-democratische rechterzijde van de onderwijsvakbond niet van plan was de strijdbijl te begraven, mag blijken uit het feit dat er een comité ‘Red Nadine’ werd opgericht. Dit comité (dat zich bedient van het briefhoofd van de vakbond !) riep op om voor een scheurlijst van kandidaten voor het bestuur te kiezen. Op die scheurlijst staan tal van kandidaten die niet bijster uitblinken in syndicaal militantisme. De meesten verschenen zelden of nooit op vakbondsvergaderingen; ook niet als belangstellende op de bestuursvergaderingen (die nochtans -- in een geest van openheid -- open staan voor iedereen). Ook werden er mensen buiten hun medeweten op de scheurlijst geplaatst. Sommigen waren daar dan ook allesbehalve gelukkig mee en lieten dat duidelijk merken. Een groot deel van de congresgangers was ronduit verontwaardigd over deze poging tot 'brainwashing', zoals één van de congressisten het uitdrukte. De scheurlijst werd dan ook... een afgang.

Verdachtmakingen en leugens

Via een telefoon- en e-mail-campagne mobiliseerde het comité voor haar scheurlijst. Daarbij werden de methoden van de verdachtmaking, de halve waarheden en de hele leugens niet geschuwd. Zo werd beweerd dat de vakbondswerking "de vorige 16 jaar gebeurde (...) door ex-provinciaal secretaris Frank Maerten en zijn kleinlinks gevolg, met voornamelijk aandacht voor ‘zijn’ Antwerps Stedelijk Onderwijs. Andere inrichtende machten of niveau’s werden stiefmoederlijk behandeld of kregen zelfs helemaal geen aandacht". Merkwaardig, want uit alle verslagen blijkt het tegendeel. Bovendien waren zowel de voorzitter, de verslaggever als de adjunct-secretaris (Maréchal !) én meerdere bestuursleden afkomstig uit... het gemeenschapsonderwijs. Hebben deze mensen hun job dan niet gedaan ? Of zaten ze er voor spek en bonen bij ? Of is er een andere reden : is dit de voorbode, met steun van het comité, van de "overheveling" van gedeelten van het stedelijk onderwijs naar het gemeenschapsonderwijs én van een aanval op de rechten van het personeel in het stedelijk onderwijs?

Klinkende overwinning

Tijdens het congres werden de resoluties van het uittredende linkse bestuur met (over-)grote meerderheden goedgekeurd. De rechterzijde... had geen resoluties ingediend (!) en beperkte zich tot een mondeling verslag over de toekomstverwachtingen. Dit mondeling verslag (gebracht door provinciaal secretaris Nadine Maréchal) verkreeg slechts 4 (vier !) stemmen. Het werd dus weggestemd ! Voor de bestuursverkiezingen vroeg en kreeg de linkerzijde (= het uittredende bestuur) een overduidelijk mandaat van het congres om rustig (nu ja...) verder te werken. Al hun kandidaten werden verkozen (25), samen met drie kandidaten die ook op de scheurlijst stonden, maar waarvoor opgeroepen werd door het uittredend bestuur. De poging tot machtsgreep werd dan ook overtuigend afgeslagen !

Onverkwikkelijke geschiedenissen

De tussenkomst van de leiding van de overkoepelende Vlaamse Intergewestelijke van de ACOD in deze hele onverkwikkelijke geschiedenis roept herinneringen op aan de zaak Faust (bij de Brusselse bediendebond BBTK) en aan de zaak Appelmans (bij het Brusselse ABVV). Ook de perikelen rond de overstap van Mia De Vits van het ABVV-voorzitterschap naar het lijsttrekkerschap van de SP.A en het daarop volgend ontslag van Thierry Nollet als secretaris van de BBTK lijken er mee verbonden te zijn.

Komaf maken met strijdsyndicalisme ?

In de vakbond bestaat er al langer een diepgaand meningsverschil over de aard van het syndicalisme dat we nodig hebben : strijd- of overlegsyndicalisme. In de nasleep van de sluiting van Renault-Vilvoorde én van de strijd om de Forges de Clabecq werd steeds duidelijker dat sommigen in de vakbondsleiding komaf wilden maken met de aanhanger van het strijdsyndicalisme. Dit voornemen werd nog versterkt door de deelname van de sociaal-democratische PS en SP.A (die versterkt uit de laatste verkiezingen zijn gekomen) aan de paars-groene en paarse coalities en de daarmee gepaard gaande verrechtsing.

Weigering tot mobilisering

Binnen de vakbondsleiding bestaan er echter nog andere tegenstellingen. Weliswaar verkrijgen die nogal eens een ideologisch jasje, maar feitelijk gaat het eerder om tegengestelde belangen binnen één bureaucratische kaste. Zo is er de bureaucratie van het interprofessionele ABVV, die feitelijk maar weinig te zeggen heeft -- al heeft ze mediatiek wel een ‘machtig’ imago, zoals mag blijken uit de omschrijving van ABVV-voorzitster Mia De Vits als "machtigste vrouw van België". Daarnaast zijn er de regionale bureaucratieën, zoals de Vlaamse, Waalse en Brusselse Intergewestelijken. Men kan daarbij nog verdere verschillen vaststellen, tussen de centrales en, binnen de centrales, tussen de gewesten. Al deze deelbureaucratieën streven er in de eerste plaats naar hun eigen machtspositie te vrijwaren en/of te versterken. Al naar gelang het hen uitkomt, bedienen ze zich daarbij wel of niet van ‘ideologisch-politieke’ argumenten. Wat echter opvalt is dat ze allemaal weigeren de vakbondsmilitanten actief te betrekken of te mobiliseren. Steeds opnieuw bedienen ze zich van dezelfde methoden : financiële audits, verdachtmakingen (o.a. over wagengebruik), opschorting van de werking van de verkozen vakbondsinstanties, ontslagen van administratief personeel, enz.

Tij keren door mobilisatie

De voorstanders van een oprecht links, democratisch en strijdbaar syndicalisme mogen zich aan dit intern gehakketak tussen de diverse geledingen van de vakbondsbureaucratie niet laten vangen. Het komt erop aan het tij te doen keren door de vakbondsbasis te mobiliseren rond haar eigen eisen. Die eisen liggen voor de hand : werk, inkomen, verdediging van de sociale zekerheid (ook -- en vooral ! -- als de regeringspartijen dit niet graag horen). De linkse kandidaten voor het nieuwe Gewestelijk Uitvoerend Bestuur van de ACOD-Onderwijs-Antwerpen staan garant voor zo’n koers, zoals ze die reeds 16 jaar met succes gevolgd hebben. Op het congres van 18 maart verkregen ze dan ook alle steun.

19-3-2004